

СЕКЦІЯ 2.
ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ

SECTION 2.
SECURITY POLICY

УДК 351.72

Будник Л. А.
*к.е.н., доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

Ронська О. Г.
*к.е.н., доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: ЗАГРОЗИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Фінансовий сектор, впливаючи на економіку країни за допомогою фінансових механізмів, важелів та стимулів, забезпечує становлення особливої фінансової влади. Стабільність та захищеність фінансового сектора необхідно розглядати як чинники забезпечення фінансової та, як наслідок, національної безпеки держави.

Загарбницька війна росії стала справжнім викликом для України, так і всього світу. В цих умовах зросли внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці. На думку експертів, ця війна призведе до руйнівних втрат не лише для

економіки України, а й розростання глобальної економічної та фінансової кризи.

Поняття фінансової безпеки повинно взаємодіяти із загальним поняттям національної безпеки країни; визначати фінансову безпеку, як складову економічної безпеки; мати власний зміст, що відрізняє її проблеми від проблем загальноекономічного характеру. Взаємозв'язок різних напрямів безпеки держави від її фінансової складової визначається дуже проста - відсутність достатніх фінансових ресурсів призводить до недофінансування найважливіших заходів, з іншого боку – існує загальний взаємозв'язок між різними видами безпеки, що знаходить конкретний вираз у різних за своїм економічним характером явищах і процесах .

З погляду науковців загрозами фінансової безпеки є загрози безперебійності роботи усіх її складових. При цьому необхідно враховувати, що «проблеми фінансової безпеки стають актуальними у часи фінансових криз, як в окремо взятій державі так і в контексті глобальних змін, коли відбувається «стиснення» фінансових ринків і посилюється конкуренція за обмежені обсяги ресурсів, доступ до яких отримують лише ті країни, платоспроможність яких не викликає сумнівів» [1, с. 67]. Надзвичайна загроза фінансовій безпеці виникла зараз, в умовах російсько-української війни.

Важливими індикаторами фінансової безпеки України можна назвати: розміри дефіциту бюджету, державного боргу та обсяг міжнародних резервів.

Щоб вистояти у цій війні, необхідно багато ресурсів, у тому числі й фінансових. До початку війни хоча й було деяке зменшення доходів бюджету, що пов'язано з пандемією, однак фінансова безпека була порівняно на належному рівні. Крім того, у людей були кошти, щоб оплачувати свої базові потреби. Чим довше триватиме війна тим гостріше буде стояти питання фінансів.

Крім того за оцінками Міжнародного валютного фонду економіка України може скоротитися на 35% [2]. Причинами такого стану є втрати людських життів, значні збитки, завдані критичній інфраструктурі, торгівлі, великий потік біженців.

Щодо доходів державного бюджету, то виникає велика проблема їх забезпечення. За оцінками фахівців військові дії йдуть на території, яка давала 60% внутрішнього валового продукту країни [3]. Багато підприємств не працює, люди втратили роботу. За опитування загальнонаціонального агентства «Рейтинг» серед українців, які працювали до війни, 53% сьогодні втратили роботу, або тимчасово не працюють; 22% працюють у звичному режимі; 21% – віддалено або частково, лише 2% – знайшли собі нову роботу [4].

Україна має запас міцності у вигляді золотовалютних резервів. Війна вимагає значних затрат. На зараз найважливішим питанням є забезпечення

нашої Героїчної Армії. А також забезпечення базовими продуктами мільйонів людей, які фактично в один день втратили свою роботу. Динаміка золотовалютних резервів України починаючи з 2014 року, року вторгнення російської армії на українські землі, наведена на рис.1. В порівнянні з 31.12 2021 року станом на 28.02.2022 року золотовалютні резерви зменшилися на 3388.09 млн доларів США, або на 10, 95%. Вважаємо за доцільне притримати цей резерв. А Українській владі необхідно поставити перед західними партнерами вимогу гуманітарної підтримки, оскільки наша Героїчна Армія захищає від російської навали і країни Європи.

Джерело: розроблено авторами за даними [5]

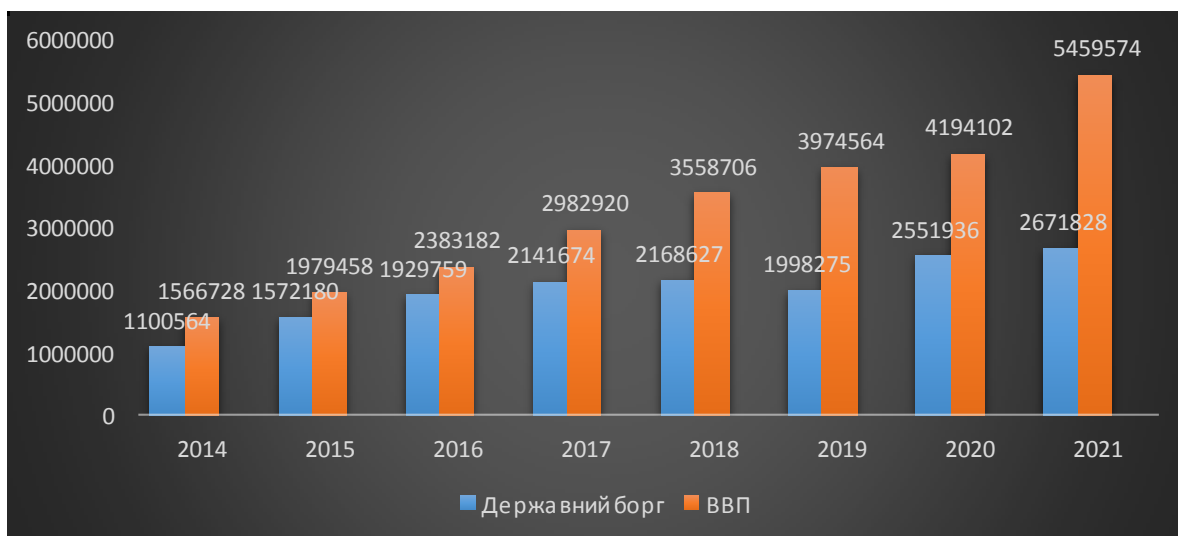
Рис. 1. Динаміка золотовалютних резервів України за 2014-2022 роки, млн.дол. США.

«Ми повинні вимагати, (!) щоб у цій війні країни ЄС стали нашим повноцінним тилом і взяли на себе зобов'язання постачання базових продуктів у тих обсягах, які будуть потрібні» [3].

Важливим індикатором, який впливає на фінансову безпеку України є співвідношення державного і гарантованого державою боргу та обсягу ВВП. У порівнянні з 2020 роком державний борг України зріс на 4,7%, в той час, як внутрішній валовий продукт зріс на 30,2%. Співвідношення державного боргу і ВВП зменшилося на 11,9% (з 60,8% у 2020 році до 48,9% у 2021 році) (рис. 2).

У період війни держава не планує не сплачувати за своїми зобов'язаннями перед кредиторами. З початку війни на обслуговування платежів за державним

боргом було витрачено 342 млн доларів, додатково було погашено кредит 100,5 млн доларів, який був отриманий від центрального банку Швеції.

Джерело: розроблено авторами за даними [6]

Рис. 2. Порівняння сукупного державного боргу і внутрішнього валового продукту України за 2014-2021 роки, млн. грн.

Отже, важливе значення в умовах війни має своєчасне визначення загроз фінансовій безпеці України, що дозволить мінімізувати їх за умови розроблення практичних заходів та проведення виваженої та дієвої політики щодо забезпечення фінансової стійкості. Найважливішим заходом забезпечення фінансової безпеки є перемога України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави: навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
2. МВФ прогнозує скорочення економіки України в 2022 році на 35%. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-mvf-skorochennia-ekonomiky-ukraina-mvf/31752846.html> (дата звернення: 29.03.2022).
3. Боярчук Д. Економіка війни. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/03/4/683280/> (дата звернення: 29.03.2022).
4. Шосте загальнонаціональне опитування: адаптація українців до умов війни (19 березня 2022). URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/shestoy_obschenacionalnyu_opros_adaptaciya_ukraincev_k_usloviyam_voyny_19_marta_2022.html (дата звернення: 30.03.2022).
5. Золотовалютні резерви України. Мінфін: веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/assets/> (дата звернення: 4.04.2022).

6. Державний борг України. Мінфін: веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> (дата звернення: 2.04.2022).

УДК 342.95 (477)

Васильєв С. В.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
історії та суспільно-економічних дисциплін
Комунального закладу «Харківська
Гуманітарно-Педагогічна
Академія» Харківської Обласної Ради*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ СЛУЖБОВЦІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ В ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Запровадження в Україні режиму воєнного стану впливає на забезпечення громадської безпеки і порядку. Створення підрозділів територіальної оборони потребує належного правового регулювання. Законодавство повинно ретельно визначати повноваження службовців територіальної оборони у сфері забезпечення громадського порядку, адже діяльність таких службовців безпосередньо впливає на права і свободи людини і громадянина.

Правову основу для створення підрозділів територіальної оборони складає Закон України «Про основи національного спротиву» від 16 липня 2021 року, який введено в дію з 01 січня 2022 року. Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 1 вказаного Закону України добровільче формування територіальної громади – це воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони в межах території відповідної територіальної громади. Згідно із п. 9 ч. 3 ст. 3 цього Закону України одним із завдань підрозділів територіальної оборони є участь у забезпеченні заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах [1]. Отже, законодавство передбачає створення добровільного підрозділу з громадян України, одним із завдань якого є участь у заходах з підтримки громадської безпеки і порядку.

При цьому завдання з охорони громадської безпеки і порядку в Україні покладені на працівників поліції. Згідно із п. 10 ч. 3 ст. 23 Закон України «Про Національну поліцію» саме працівники поліції вживають заходів для